RÅDGIVNINGSBYRÅN
FÖR ASYLSÖKANDE OCH FLYKTINGAR
SWEDISH REFUGEE ADVICE CENTRE

En asylprocess anpassad för barn?

Anna-Pia Beier och Lisa Swanson Carlström

Barnrättsdagarna, Örebro, 26 april 2017

Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar - ett asylrättscentrum

- Kompetenscentrum för asylrätt
- Gratis juridisk rådgivning till asylsökande sedan 1991
- Uppdrag som offentligt biträde
- Driver processer nationellt och internationellt
- Utbildningar
- Deltar i flyktingdebatten och skapar opinion för en rättssäker asylprocess

RÅDGIVNINGSBYRÅN
FÖR ASYLSÖKANDE OCH FLYKTINGAR
SWEDISH REFUGEE ADVICE CENTRE

Svenska kyrkan

Rädda Barnen

Caritas SVERIGE

Svenska kyrkan STOCKHOLMS STIFT

UNHCR The UN Refugee Agency

Barnens Asylrättscentrum

- Gratis juridisk rådgivning via mail, telefon och personliga möten
- Uppdrag som ombud och offentligt biträde
- Informationsspridning om asylprocessen till barn och nätverk kring barn
- Påverkansarbete

CHILDHOOD
WORLD CHILDHOOD FOUNDATION
FOUNDED BY H.M. QUEEN SILVIA OF SWEDEN

HM DROTTNING SILVIAS STIFTELSE
CARE ABOUT THE CHILDREN

BARNENS ASYLRÄTTSCENTRUM

Syfte och målgrupp

Syfte

- Bistå fler barn med relevant **information och juridisk rådgivning** i syfte att tillförsäkra barn en rättssäker asylprocess och i förlängningen att motverka att barn ska sändas tillbaka till situationer där de riskerar att utsättas för våld och övergrepp

Målgrupper

- **Barn under 18** år och professionella som möter barn

Barnens Asylrättscentrum

Ärendehantering och utbildning

Oktober 2016 – Mars 2017

- Tagit emot **totalt 60 ärenden**, åldrar 1-17 år
- Offentligt biträde för 16 barn
- Ombud för 17 barn
- Rådgivning till **ca 200 barn**
- Utbildat 100 personer

Barnens Asylrättscentrum

Rådgivning

Telefon

- Torsdagar kl. 9.00-11.00 på telefon **0200-75 17 03**

På plats

- Torsdag kl. 12.00-15.00, förbokade besök med tolk
  Vi har hittills tagit emot 34 besök. Barn i ålder 12-17 år.

Mail

- Varje dag mellan 2-10 mail till **barn@sweref.org**

Barnens Asylrättscentrum

Rättssäkerhetsfrågor för barn i asylprocessen

Barnens Asylrättscentrum

Särskild kompetens att hantera ärenden som gäller barn?

- Migrationsverket - alla handläggare ska kunna hantera barnärenden
- God man – ”rättrådig person”
- Offentligt biträde – advokat eller biträdande jurist vid advokatbyrå
- Barnkompetens på domstolarna, tolkar

Barnens Asylrättscentrum

Rätten till information

Barnens Asylrättscentrum

Rätt till information men vems ansvar?

Rätt att komma till tals förutsätter också att barnet har fått **relevant information**

- **Utlänningsförordning 8:10 f**
- **Asylprocedurdirektivet art.12**
  ➢**Migrationsverket**

i samband med initialprocessen "lämna information som underlättar individens vistelse som asylsökande i Sverige"

- **God man**

ingen tydlig reglering

Offentligt biträde

ingen tydlig reglering eller riktlinjer

Barnens Asylrättscentrum

Vad tycker barnen om information som ges i asylprocessen?

”Min god man sa att jag kunde slänga Migrationsverkets information, den andras så jag vet inte” - **Pojke, 16 år**

”Först efter er information förstår jag vad det innebär att söka asyl. Jag har inte berättat allt för min advokat” - **pojke, 16 år**

”Jag har varit i Sverige i nästan ett år och haft ett offentligt biträde lika länge men jag har aldrig pratat med henne” - **pojke, 16 år**

"Jag förstod inte varför jag fick nej. Jag ringde och ringde till min advokat för att få reda på varför, fick aldrig svar" – **pojke, 17 år**

”Jag förstod först efter allt vad jag borde ha fokuserat på” - **Pojke, 15 år**

Barnens Asylrättscentrum

Information till barn

Direkt koppling till möjligheten att få uppehållstillstånd

- Ej heltäckande information om vad det innebär att söka asyl och grunderna för uppehållstillstånd
- Ej tillräcklig information om vad som förväntas av barnet vid asylutredningen
- Konsekvenser av bristande information är att asylskäl inte kommer fram
- Om barnet inte förstår relevans av frågor ger hen vaga uppgifter vilket påverkar trovärdighetsbedömningen

Barns rätt att få komma till tals

Barnens Asylrättscentrum

Barn har en rätt att komma till tals

- Barnkonventionens artiklar 3 och 12
- Migrationsverkets handläggning
- Barn i familj
- Domstolarna

Barnens Asylrättscentrum

Faktorer som påverkar barns möjligheter att fritt komma till tals

Individuella förutsättningar och omständigheter

- Trauma, utbildning och mognad
- Fråga om förtroende: känsliga uppgifter, känslor av skuld eller skam
- Maktobalans - svarar för att vara till lags, för att ge ett svar, vågar inte säga att man inte förstår frågan

Faktorer som påverkar barns möjligheter att fritt komma till tals

Viktiga vuxna tar inte sitt ansvar

- Gode män med för många uppdrag
- Offentliga biträdet träffar inte barnet förrän precis innan asylutredningen
- Biträden går inte igenom protokoll, beslut med barnen

Miljön

Utredningssituationen - väntrum med många främlingar, upprörda känslor, familjemedlemmar att ta hand om?

Flicka, 17 år, angående möte med advokat inför asylutredning:

”Min advokat bad mig sammanfatta på ett ungefär vad jag har varit med om"

Efter utredning, ock hand inför utredning

Flicka, 8 år, inför utredning Migrationsverket

Pojke, 15 år, inför utredning

"Jag känner mig perrig. Jag vet inte om jag vågar."

"Det känns ok men jag har inte sovit så mycket inatt".

Barnens Asylrättscentrum

Ansvaret att möjliggöra en miljö där barnet vågar och orkar prata

Måste finnas tid för förtroendeskapande

Pojke, 15 år

”Jag skäms. Jag kan bara berätta om det inte är någon tolk med. Inte god man heller. Bara du och jag”

Flicka, 18 år

”Jag skämdes så mycket att jag inte vågade berätta vad som egentligen hade hänt. Jag berättade inte för någon innan jag kom hit”

Barnens Asylrättscentrum

Vikten av att främja barns delaktighet

Barnets delaktighet avgörande för grund för uppehållstillstånd

Flicka, 16 år som fruktade att utsättas för förnyad och mer omskilda en mellan vem som är flyktingsstyrmering:

”Jag kunde inte berätta om vårt, det förstår han ändå inte, jag hade en manlig advokat”

God man då biträde önskar träffa flicka som utsatts för sexuellt våld under hela sin uppväxt ytterligare en gång inför utredningen:

”Andra advokater vill inte träffas så här mycket!"

Rådman inför en förfrågan om att få komma tidigare till domstolen inför muntlig förhandling:

”Inte så säker på att domstolens serviceskyldighet sträcker sig så långt"

Barnens Asylrättscentrum

När delaktighet inte främjas…

Kan det finnas situationer där det är till barnets bästa att inte höras?

- Jag måste alltid Migrationsverket där det stod att han lämnat vägg och odetaljerade uppgifter om vissa omständigheter:

  "Jag svarade bara på hennes frågor och hon frågade inte om det. Då berättade jag inte"

  "Jag tänker att det inte är någon idé att ni hjälper mig. Sverige har bestämt att de inte vill ha mig."

Pojke, 16 år

Pojke, 17 år

Pojke, 15 år

Barnens Asylrättscentrum

Hur kan asylprocessen bättre anpassas för barn?

Barnens Asylrättscentrum

1. Barnens viktiga vuxna måste vara kompetenta vuxna

- Offentliga biträden – auktorisering, utbildningar i samtalsmetodik och barnspecifik förföljelse
- Gode män - höja kompetens, professionalisering
- Handläggare hos Migrationsverket - utbildning och kompetensutveckling, specialiserade barnenheter
- Tolkar - specialisering och barnkompetens

2. Processen hos Migrationsverket

- Särskilda barnenheter
- Förtydligat krav på offentligt biträde som företräder barn och ungdomar att träffa barnet innan asylansökan bekräftas
- Tydliggörande av ansvar för information om asylprocessen
- Ökad flexibilitet för att tillgodose barnets individuella behov t.ex. möjlighet att dela upp svårare utredningar i två tillfällen

3. Barnens viktiga vuxna ansvarar för en trygg miljö

- Avskild barnmottagning för asylutredning med utredningsrum särskilt inredda för barn, exempel – barnahusen för brottmålsutredningar
- Barn i familj bör få egen tid för utredning, separat datum från föräldrarna, bättre utredning av individuella behov
- Utredningsmetod – inspelade utredningar i trygg miljö, exempel - brottmålsutredningar med barn
- Att få komma till tals i domstol – tydliggöra att det är en rätt att höras, inte att barnet ska förhöras. Inspelningar möjliggör för många fler att komma till tals vilket leder till barnvänligare domstolsförhandlingar

Barnens Asylrättscentrum

BARNENS ASYLRÄTTSCENTRUM

Telefonrådgivning:

torsdagar kl.09.00-11.00, telefon 0200-75 17 03

Mottagning:

torsdagar kl.12.00-15.00 (endast förbokning)

Mail:

barn@sweref.org

RÅDGIVNINGSBYRÅN
FÖR ASYLSÖKANDE OCH FLYKTINGAR
SWEDISH REFUGEE ADVICE CENTRE